

kteřá probíhala v programovém období 2014 – 2020. Pro spolupřáci v nejvzálenějších regionech byla vytvořena zvláštní složka, kteřá by umožnila odlehlým a vzdáleným regionům co nejúčinnější a nejjednodušší spolupřáci se sousedními zeměmi a územími. Složka meziregionální spolupřáce by se měla omezit na dva programy, z nichž jeden by měl umožňovat výměnu celé škály zkušeností, inovačních přístupů a budování kapacit pro programy v rámci obou cílů kohezní politiky a podporovat evropská seskupení pro územní spolupřáci (ESÚS) a druhý by měl být určen ke zlepšení analýzy vývojových trendů. Nová složka meziregionální inovační investice by měla být úzce provázána s prováděním sdělení Komise „Posílení inovací v evropských regionech: strategie pro odolný a udržitelný růst podporující začlenění“, tj. zejména na podporu tematických platform pro inteligentní specializaci v oblastech jako například energetika, modernizace průmyslu nebo zemědělsko-potravinářské odvětví.

Zeměpisné pokrytí

Pro přeshraniční spolupřáci jsou definovány regiony Unie na úrovni NUTS III nacházející se podél všech vnitřních a vnějších pozemních hranic se třetími zeměmi nebo partnerskými zeměmi. Pod přeshraniční spolupřáci spadají i regiony na námořních hranicích, které jsou propojeny přes moře pevným spojením. Pro účely nadnárodní a námořní spolupřáce jsou definovány regiony Unie na úrovni NUTS II pokrývající souvislé funkční oblasti, popřípadě s přihlédnutím k makroregionálním strategiím nebo strategiím pro přímořské oblasti. Pokud jde o spolupřáci nejvzálenějších regionů, jsou všechny regiony uvedené v čl. 349 odst. 1 SFEU podporovány z Evropského fondu regionálního rozvoje (dále jen EFRR). Pro účely jakéhokoliv programu složky 4 nebo složky 5 je k podpoře z EFRR způsobilé celé území EU.

Zdroje a míry spolufinancování

Tato ustanovení se týkají zdrojů z EFRR i z nástrojů EU pro financování vnější činnosti. Nedojde-li k předložení programu nebo podpisu dohody o financování v rámci vnější činnosti Interreg, je stanoven mechanismus „navracení“ zbývajících prostředků. Zejména u vnější spolupřáce by spolufinancování mělo být vyšší než u cíle Investice pro zaměstnanost a růst.

Celková alokace na programy Evropské územní spolupřáce činí 8,43 mld. EUR. Z toho 52,7 % na programy přeshraniční spolupřáce, 31,4 % na programy nadnárodní spolupřáce, 3,2 % na programy podporující spolupřáci odlehlých regionů, 1,2 % na programy meziregionální spolupřáce a 11,5 % na meziregionální investice do inovací. Maximální míra spolufinancování na úrovni programu je nastavena na úrovni 70 %, pokud není uvedeno ve specifickém nařizení jinak.

Kapitola II – Specifické cíle Interreg a tematické zaměření (články 14 a 15)

Tato kapitola k politickým cílům a specifickým cílům, definovaným už v navrhovaném nařizení k Evropském fondu regionálního rozvoje, přidává, s přihlédnutím ke speciálním rysům Interreg, další specifické cíle pro programy Interreg:

- „Lepší správa Interreg“
- „Bezpečnější a lépe chráněná Evropa“

Kapitola III – Tvorba programů (programy Interreg – územní rozvoj – operace a fond malých projektů – technická pomoc) (články 16 až 26)

Tato kapitola přizpůsobuje pravidla nařizení o společných ustanoveních potřebám programů Interreg. Novým prvkem v nařizení je tzv. fond malých projektů, který umožňuje místním komunitám a občanské

společnosti vytvářet malé přeshraniční projekty s využitím zjednodušeného vykazování nákladů a s nižší administrativní zátěží.

Kapitola IV – Monitorování – hodnocení – informace a komunikace (články 27 až 35)

Tato kapitola rovněž přizpůsobuje pravidla nařízení o společných ustanoveních potřebám programů Interreg.

Aby bylo zajištěno důsledné monitorování výkonnosti, navržené nařízení rovněž zachovává a zdokonaluje společný soubor ukazatelů výstupů a poprvé doplňuje společný soubor ukazatelů výsledků. Tento společný soubor ukazatelů výsledků umožňuje vykazovat výsledky v reálném čase na platformě otevřených dat a srovnávat je mezi jednotlivými programy a členskými státy. Kapitola se dále věnuje požadavkům na komunikaci a publicitu.

Kapitola V – Způsobilost (články 36 až 43)

Dle nařízení o společných ustanoveních by pravidla způsobilosti měl v co největším rozsahu stanovit každý členský stát s minimálními pravidly EU. Tento přístup však nebude fungovat v případě programů Interreg, kde si mohou protiřečit soubory 2 až 27 různých vnitrostátních pravidel, mezi nimiž mohou vznikat konflikty. Tato kapitola proto stanoví jasnou hierarchii, tj. pravidla EU, specifická pravidla Interreg a nakonec vnitrostátní pravidla způsobilosti. Podrobná ustanovení v rámci nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 481/2014 ze dne 4. března 2014 přijatá na programové období 2014 - 2020 jsou začleněna do tohoto navrženého nařízení. Přijímání dalších pravidel jedním členským státem, která by se vztahovala pouze na příjemce v tomto členském státě, by mělo být omezeno na naprosté minimum.

Nově bude možné cestovní náklady a ubytování v rámci operace vypočítávat paušální sazbou až do výše 15% jiných přímých nákladů, než jsou přímé náklady na zaměstnance v rámci uvedené operace.

Kapitola VI – Programové orgány Interreg, řízení a kontrola (články 44 až 48)

V této kapitole jsou pravidla o řízení a kontrole přizpůsobena specifikům programů Interreg. To se týká zejména fungování jediného auditního orgánu a významně zjednodušuje audit operací.

Kapitola VII – Finanční řízení, účetnictví a finanční opravy (články 49 a 50)

V rámci této kapitoly je definován harmonogram a podmínky zálohových plateb pro programy Interreg, které jsou sice úhrnem stejné jako v současném období, ale s jinou strukturou v jednotlivých letech. Kapitola také stanovuje řetězec zpětného získávání neoprávněně vyplacených prostředků.

Kapitola VIII – Účast třetích zemí a zámořských zemí a území (ZZÚ) v programech Interreg v rámci sdíleného řízení (články 51 až 59)

Tato kapitola stanovuje, že jako výchozí se v případě účasti třetích zemí a ZZÚ použijí „běžná“ pravidla pro EÚS/Interreg. Stanovuje určité úpravy, aby se zohlednilo, že země mimo EU nebo partnerské země či ZZÚ nejsou vázány právem EU. Tyto se budou týkat programových orgánů, metod řízení, způsobilosti, velkých infrastrukturních projektů, zadávání veřejných zakázek, finančního řízení a uzavírání dohod o financování.

Kapitola IX – Specifická pravidla pro nepřímé řízení (články 60 a 61)

Tato pravidla zahrnují meziregionální inovační investice a mohou se týkat spolupráce mezi nejbližšími regiony. Komise nově navrhuje pro spolupráci nejbližších regionů (složka 3) a meziregionální inovační investice (složka 5) nepřímé řízení, tj. tyto programy Interreg nebudou prováděny v rámci sdíleného řízení.

Kapitola X – Závěrečná ustanovení (články 62 až 65)

Obsahuje ustanovení o přenesené pravomoci, postupu projednávání ve výborech a přechodná ustanovení. Za účelem zajištění jednotných podmínek k přijetí nebo změně programů Interreg by měly

být Komisi svěřeny pravomoci přijímat akty v přenesené působnosti. Tato přenesená pravomoc však může být Evropským parlamentem nebo Radou kdykoliv odvolána.

2. Klíčové priority ČR pro vyjednávání o návrhu nařízení

ČR vítá, že i v programovém období 2021 – 2027 budou specifika EÚS ukotvena ve specifickém nařízení pro tento cíl kohezní politiky. Zároveň ČR pozitivně hodnotí, že návrh nového nařízení řeší problematiku EÚS komplexněji a méně odkazuje na nařízení o společných ustanoveních a nařízení o EFRR. Pro ČR jsou z návrhu nařízení klíčové tyto priority:

Vyjasnění zařazení nové složky do struktury EÚS

ČR žádá po Komisi vysvětlení, proč v rámci EÚS je obsažena navrhovaná složka 5 - *meziregionální inovační investice prostřednictvím komercializace a rozšiřování meziregionálních inovačních projektů, které mají potenciál podpořit rozvoj evropských hodnotových řetězců*, která svým charakterem (obsahovým i navrhovaným způsobem řízení) do EÚS nepatří. ČR požaduje bližší informace o zaměření, systému řízení a zdůvodnění výše alokace na 5. složku.

Ukotvení Fondu malých projektů

ČR vítá ukotvení Fondu malých projektů v nařízení a podporuje možnost jeho provádění formou specifického typu operace. V souvislosti s podmínkou, aby příjemcem operace Fond malých projektů byl přeshraniční právní subjekt nebo ESÚS bude ČR požadovat, aby v případě takto trojstranně založeného subjektu byl tento vhodným příjemcem FMP bez ohledu na to, zda je registrován v čl. státu účastnícím se programu či nikoliv.

Ukotvení národních kontrolorů

ČR požaduje, aby návrh nařízení umožňoval, aby jednotlivé členské státy účastnící se programů mohly pro výkon kontrol definovaných v čl. 68 (1) písm. a) nařízení o společných ustanoveních ustavit tzv. kontrolory tak jako tomu je v programovém období 2014-2020 a bylo také v programovém období 2007-2013.

3. Pozice ČR k jednotlivým částem návrhu nařízení

I. OBECNÁ USTANOVENÍ (ČLÁNKY 1 AŽ 13)

ČR vítá legislativní návrh Komise, avšak stává se rezervovaně k rozdělení Cíle EÚS nově na 5 složek. Z návrhu nařízení není jasné, proč v rámci nařízení o EÚS byla vytvořena 5. složka, která se zásadně liší od ostatních programů evropské územní spolupráce (formou řízení a úzkým zaměřením). Nově navržená spolupráce v rámci složky 5 se má zaměřit pouze na oblast investic do inovací, a ačkoliv zájem o investice je vysoký, v praxi může být na tento typ meziregionální investice připraven pouze omezený počet regionů s rozvinutým sektorem inovací, neboť pro některé méně zkušené evropské regiony může být problémem nedostatečná absorpční kapacita. Programy meziregionální spolupráce nelze chápat jako investiční nástroj, nýbrž jako nástroj na prohlubování spolupráce a koheze mezi regiony.

ČR proto bude požadovat bližší informace o zaměření, systému řízení a zdůvodnění výše alokace na 5. složku. Výše alokace na 5. složku se zdá ČR vysoká, zvláště s ohledem na tematicky širší program meziregionální spolupráce Interreg Europe, který je implementován v období 2014-2020 s 1/3 rozpočtem a jehož zrušení EK na pracovních jednáních indikuje. ČR bude proto požadovat zdůvodnění a analytický podklad pro stanovený objem prostředků na 5. složku. Zároveň bude ČR požadovat vysvětlení, jak hodlá EK zajistit synergie mezi 5. složkou

EÚS a národními operačními programy fondů koheze, resp. synergie s jinými centrálními nástroji EK zaměřenými na podporu inovací (např. program Horizon Evropa).

ČR vítá zachování NUTS 3 jako základní územní jednotky pro přeshraniční spolupráci, stejně jako NUTS 2 u nadnárodní spolupráce pro účely alokace finančních prostředků.

ČR souhlasí s celkovou výší alokace na EÚS, kdy oproti období 2014 – 2020 došlo ke snížení o cca 6 %, ale požaduje informace o reálném dopadu tohoto snížení na jednotlivé složky EÚS, zejména pak na přeshraniční spolupráci, kde aktuálně navrhovaná částka je o 1/3 nižší, než byla v období 2014 – 2020. V preambuli návrhu nařízení je v bodě 15 uvedeno, že ke snížení u přeshraniční spolupráce dochází v důsledku vyjmutí programů spolupráce na mořských hranicích a jejich přesunu pod složku 2, ale finanční dopad tohoto přesunu, a tedy i dopad na zbývající oblasti způsobilé pro přeshraniční spolupráci, není zřejmý. ČR by proto uvítala větší transparentnost návrhu a vyčíslení stavu oproti minulosti v souvislosti s přesunem přeshraničních programů s mořskou hranicí do složky 2.

ČR bude prosazovat, aby míra spolufinancování programů Interreg byla shodná s mírou spolufinancování pro méně rozvinuté regiony a kohezní členské státy.

II. SPECIFICKÉ CÍLE INTERREG A TEMATICKÉ ZAMĚŘENÍ (ČLÁNKY 14 A 15)

ČR podporuje navržené tematické zaměření i koncentraci. Oceňuje, že odpovídá na potřeby Evropy jako celku i jednotlivých regionů. Dále oceňuje vyšší flexibilitu, která umožní jak během programového období, tak v rámci mid-term revize v roce 2025 zareagovat na případné změněné potřeby programů. ČR bude v rámci návrhu nařízení k EFRR požadovat vyjasnění ohledně možnosti využít politický cíl 5 bez nutnosti jeho implementace prostřednictvím nástrojů jako jsou integrované územní investice (ITI) či komunitně vedený místní rozvoj (CLLD).

ČR bude požadovat vyjasnění ve smyslu, zda bude možné v rámci specifického cíle „Lepší správa Interreg“ uvedeného v čl.14, odst. 4, konkrétně u činnosti uvedené pod bodem a) ii) podporovat rovněž přeshraniční spolupráci občanů a komunit ve smyslu budování vzájemné důvěry a vzájemné podpory kontaktů mezi lidmi. U obdobné investiční priority v současném programovém období to možné je a bývá to využíváno typicky Fondem malých projektů pro malé people-2-people projekty. V navrhovaném nařízení je ovšem aktivita zaměřená na budování vzájemné důvěry a vzájemné podpory kontaktů mezi lidmi definována pouze pro složky 2 a 3 a u přeshraniční složky 1 pouze pro spolupráci na externích hranicích.

ČR je součástí Makroregionální strategie EU pro Podunají (dále EUSDR) a bude prosazovat, aby i nadále byla umožněna finanční podpora činnosti prioritních koordinátorů EUSDR. ČR bude požadovat od EK potvrzení, že financování prioritních koordinátorů EUSDR bude možné v rámci tematické koncentrace pro programy nadnárodní spolupráce, které se zaměřují na podporu makroregionálních strategií podle článku 15, odst. 3. Zároveň bude ČR prosazovat, aby financování prioritních koordinátorů EUSDR bylo oproti současnému období značně administrativně zjednodušeno.

III. TVORBA PROGRAMŮ (PROGRAMY INTERREG – ÚZEMNÍ ROZVOJ – OPERACE A FOND MALÝCH PROJEKTŮ – TECHNICKÁ POMOC) (ČLÁNKY 16 AŽ 26)

ČR velmi vítá zjednodušení struktury a obsahu programu Interreg oproti požadavkům v období 2014 – 2020. Zároveň se ČR domnívá, že existuje další prostor pro zjednodušení a zvýšení flexibility a možnosti pro vlastní rozhodování orgánů programu vyjmutím nebo zobecněním některých dalších oblastí. Těmi jsou zejména informace o hlavních cílových skupinách, o použití finančních nástrojů nebo informace o formách podpory. ČR má za to, že tyto detaily by neměly být stanovovány až na úroveň specifických cílů prioritních os programu, neboť tím by mohlo dojít ke zbytečnému zúžení.

Určité obavy o plynulost implementace programů Interreg ale vyvolává střednědobá revize programování systémem 5 + 2 (tj. při přípravě programu alokování pouze závazků let 2021 –

2025 na prioritní osy a alokování zbývajících závazků let 2026 a 2027 až po provedení přezkumu v letech 2024 – 2025).

ČR vítá zjednodušení provádění úprav programů Interreg, a to zejména zavedenou flexibilitu pro přesun prostředků mezi prioritními osami programu. ČR se ovšem domnívá, že návrh by mohl být ambicióznější, a proto navrhuje zvýšení limitu v čl. 19 (5) z 5 % na 20 % pro alokaci na prioritní osu, a z 3 % na 15 % pro alokaci na program tak, jako je tomu u jiných fondů v současném období (např. AMIF, ISF a EAFRD). V souvislosti s možností přesunů bude ČR také navrhopvat, aby o přesunu prostředků mezi prioritními osami, jak uvádí čl.19 (5), nerozhodoval pouze členský stát, ve kterém sídlí řídicí orgán, ale monitorovací výbor, který zahrnuje relevantní aktéry ze všech států účastnících se programu Interreg.

ČR vítá, že v souvislosti s možností realizovat celý nebo část projektu mimo programové území uvedenou v čl. 22 (1) EK upouští od limitu 20% finančních prostředků na takto vynaložené výdaje a ponechává odpovědnost plně na řídicím orgánu programu.

ČR nesouhlasí s povinnou konzultací výběrových kritérií s Komisí uvedenou v čl. 22 (3). Takové právo nemá ani řádný člen monitorovacího výboru, není tedy nutné, aby EK v pozici poradního orgánu toto požadovala. Tato povinnost je zmíněna také v čl. 29 (2) písm. a), který popisuje povinnosti monitorovacího výboru ve vztahu ke kritériím výběru projektů. I zde ČR požaduje tuto povinnost vypustit.

Specifické výhrady má ČR k čl. 22 (4), neboť stanovuje nové povinnosti, z nichž některé nepatří do procesu výběru projektů a do kompetence monitorovacího výboru, ale do jiných fází implementace. Jedná se zejména o ověření finančních kapacit žadatelů na financování nákladů na operaci a údržbu, kde není zřejmé, jak by se dokládalo a ověřovalo ve fázi výběru projektů. Dále se jedná o požadavek vztahující se k ověřování posouzení vlivu na životní prostředí, jelikož je tato povinnost součástí povolovacích řízení dle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU a tento proces je v kompetenci jiných orgánů, než jsou orgány programu. ČR má také za to, že požadavek na ověření souladu s příslušnou legislativou u projektů zahájených před předložením projektové žádosti, již ve fázi výběru projektu projektů monitorovacím/řídicím výborem by byl administrativně zbytečně zatěžující. Domníváme se, že toto je povinnost řídicího orgánu stejně jako je tomu v současné době, kdy řídicí orgán ověření provádí až po výběru projektů monitorovacím/řídicím výborem před vydáním rozhodnutí/podpisem smlouvy o poskytnutí dotace a tudíž jen pro projekty, které byly monitorovacím/řídicím výborem vybrány. Stejně tak ČR odmítá požadavek, aby se na vybrané operace vztahovalo odůvodněné stanovisko EK (infringement), neboť se nejedná o ukončené správní řízení. ČR proto bude navrhopvat, aby existence odůvodněného stanoviska nebránila výběru projektů a bylo ponecháno na rozhodnutí ČS, zda toto riziko přeneseme na svoji úroveň.

ČR bude také požadovat vyjasnění a případně vypuštění nové povinnosti *posouzení klimatické odolnosti investic do infrastruktury* (climate proofing) stanovené v článku 22, odst. 4, bod j) návrhu. Není jasné, jakým způsobem by takové posouzení probíhalo a jakou kvalitativní změnu do podporovaných operací by mělo přinést. Lze také očekávat, že by zapříčinilo zvýšení administrativní zátěže pro žadatele (detailnější dokladování v žádosti) i implementační strukturu (expertní posouzení).

ČR vítá možnost implementovat operaci pouze v jedné zemi, jak je uvedeno v čl. 23 (2). Požadavek, aby takováto operace měla přínos pro programové území je ale nedostatečný, a ČR bude prosazovat, aby ustanovení zdůrazňovalo, že přínos musí být vždy přeshraniční nebo nadnárodní, tak jako je tomu v legislativě pro období 2014 – 2020.

ČR velmi vítá ukotvení Fondu malých projektů jako specifického typu operace v nařízení. ČR má ovšem rezervovaný postoj k požadavku uvedenému v čl. 24 (2), který stanovuje, že příjemce Fondu malých projektů musí být přeshraniční právní subjekt nebo ESÚS, a má pochybnosti, zda tato podmínka přispěje k vyšší kvalitě při implementaci Fondu malých projektů. Dále není v souvislosti s touto podmínkou jasné, zda příjemcem v rámci programu může být takovýto subjekt i v případě, že se řídí právem nezúčastněného státu (např. ESÚS, registrovaný v Německu a jeho případná role v česko-polském programu). Definice přeshraničního právního subjektu v čl. 2 je v tomto ohledu nejednoznačná, a proto bude ČR v případě zachování této podmínky v nařízení požadovat vyjasnění.

ČR oceňuje snahu EK o zjednodušení proplácení technické pomoci (TP) programu zavedením paušální částky, ale nesouhlasí, aby financování TP prostřednictvím paušální částky vázané na žádost o platbu bylo jedinou variantou. Financování TP formou paušální částky může přinášet rizika pro efektivní implementaci programů. Finančních prostředků musí být v TP dostatek a musí být předem plánované a nezávislé na okolních jevech, např. pozastavení proplácení na úrovni programu. V souvislosti s paušálními částkami by ČR také uvítala specifičtější vyjasnění mechanismu fungování tohoto nástroje.

IV. MONITOROVÁNÍ – HODNOCENÍ – INFORMACE A KOMUNIKACE (ČLÁNKY 27 AŽ 35)

ČR vítá vypuštění výročních zpráv z procesu implementace, což bude znamenat znatelné snížení administrativní zátěže pro Řídící orgány.

ČR dále oceňuje vypuštění povinnosti realizovat při vyhlásování programů ex-ante evaluace. Přestože ČR hodnotí ex-ante evaluace nastavení programu v současném programovém období jako přínosné, mělo by být v gesci každého Řídícího orgánu, zda ji zrealizuje, nebo ne.

ČR dále požaduje vyjasnění čl. 28 (1), třetího pododstavce, kde se hovoří o členech monitorovacího výboru programu. Z textu není zřejmé, zda by členem monitorovacího výboru měly být všechny ESÚS na příslušné hranici, či zda například stačí jeden zástupce. Pokud by se jednalo o všechny, bude ČR požadovat redukci na jednoho, max. dva zástupce, s ohledem na to, že by zároveň všechna ESÚS měla i hlasovací právo (viz čl. 27 (3)).

ČR také požaduje zpřesnění článku 30 týkajícího se revize výkonnosti programu. Na rozdíl od analogického článku v návrhu nařízení o společných ustanoveních (čl. 36) zde není specifikována frekvence provádění této revize. Lhůty dané čl. 30/2 a 30/4 jsou dány jen pro ČS; chybí však reciproční lhůty pro reakci Komise. ČR proto bude požadovat stanovení lhůt i pro reakci ze strany Komise.

ČR je toho názoru, že frekvence vykazování dat, navržená v čl. 31, odst. 1, neodpovídá pokroku v implementaci a může vyvolat zvýšené požadavky na administrativní kapacitu. ČR proto bude trvat na rozvolnění dle charakteru dat a zachování kontinuity ve vykazování konkrétních dat, jako tomu je v současném období.

Vyjasnění ČR požaduje také k čl. 33, kde se uvádí nová logika výkonnostního rámce programů. Vítáme koncept přímých výsledkových indikátorů, není nicméně zřejmé, zda bude za nedosažení výsledkového indikátoru uplatněna sankce, nebo nikoliv. Bude se totiž i nadále jednat o indikátory ovlivnitelné významnými externími vlivy, kdy ani příjemci operací ani management programů nebude mít plnou kontrolu nad jejich dosažením. Z toho důvodu bude ČR prosazovat, aby sankce, pokud budou s neplněním výkonnostního rámce spojeny, byly i nadále jen u indikátorů výstupu.

ČR dále požaduje upřesnění pojmu „fond Interregu“, který je uveden v článku 35 (4), jelikož takový fond neexistuje.

ČR bude také požadovat výklad pojmů „hmotná investice“ a „zařízení“ v kontextu čl. 35 (4) písm. c), kde se tyto pojmy nacházejí, příp. informaci, zda bude výklad ponechán na jednotlivých řídicích orgánech.

V článku 35 (6) týkajícího se povinností řídicích orgánů v oblasti transparentnosti a komunikace je zřejmě chyba, kdy se odstavec odkazuje nelogicky na odst. 1 a 2, nikoliv na odstavec 4, jak by odpovídalo analogii k návrhu obecného nařízení. Pokud se má odstavec 6 opravdu

odkazovat na odstavec 4, bude ČR požadovat změnu tak, aby sankce nastupovaly opravdu jen za ty vážnější prohřešky proti povinné publicitě, konkrétně ty uvedené pod body c) až e).

ČR dále upozorňuje, že čl. 35 (5) se zřejmě chybně odkazuje na c), kdy logicky by se měl odkazovat spíše na písmeno d) (analogie k návrhu obecného nařízení).

V. ZPŮSOBILOST (ČLÁNKY 36 AŽ 43)

ČR vítá začlenění jednotlivých kategorií výdajů přímo do textu nařízení. Zároveň ČR vítá jasnější definování hierarchie pravidel způsobilosti výdajů: evropská – programová – národní, která zajistí minimalizaci rozdílů ve způsobilosti výdajů u různých partnerů spolupracujících na stejném projektu.

V souvislosti s přijímáním dodatečných pravidel na úrovni programu ČR ovšem požaduje úpravu formulace čl. 36 (2), druhého pododstavce, aby bylo jednoznačné, že tato dodatečná pravidla způsobilosti je nutné schválit vždy nejpozději před zveřejněním výzvy k předkládání projektů/před schválením projektů, na které se mají vztahovat.

ČR zároveň vítá, že je zachována kontinuita k období 2014 – 2020 ve vymezení jednotlivých kategorií výdajů a jejich doplnění o náklady na infrastrukturu a stavební práce. U této nové kategorie uvedené v čl. 43 ovšem ČR požaduje podrobnější vysvětlení, co všechno jednotlivé položky zahrnují, aby nenastala situace, že některé náklady, které jsou typicky součástí stavebních prací, budou vyloučeny (např. u stavebních povolení zpracování dokumentace a činnosti s tím související, u samotných prací náklady na přepravu, amortizace strojů a zařízení, náklady na skládkování stavebního odpadu apod.).

Vítáme také zavedení paušálu na výdaje na cestovné a ubytování. Domníváme se ovšem, že paušál ve výši 15 % by neměl být počítán z ostatních přímých výdajů jiných než mzdových, jak je navrhováno, ale ze mzdových výdajů zaměstnanců na projektu, protože cestovné je vždy vázáno na zaměstnance.

VI. PROGRAMOVÉ ORGÁNY INTERREG, ŘÍZENÍ, KONTROLA A AUDIT (ČLÁNKY 44 AŽ 48)

ČR požaduje doplnit do čl. 45 možnost, aby pro výkon kontrol definovaných v čl. 68 (1) písm. a) nařízení o společných ustanoveních jednotlivé členské státy účastníci se programu mohly ustavit tzv. kontrolory. Tato možnost existovala v programovém období 2007 – 2013, existuje i v období 2014 – 2020 a je využívána také ČR. Její absence v návrhu nového nařízení povede k nutnosti vytvářet nové systémy kontroly centralizované pod jednotlivými řídicími orgány, což bude na jedné straně spojeno s významným rizikem ztráty kvalifikovaného a zkušeného personálu, který tyto činnosti provádí, a na druhé straně s velkou administrativní a organizační náročností pro řídicí orgány, které budou muset tyto činnosti zajistit pro celé programové území. Centralizovaný systém kontroly je zároveň problematický vzhledem k finanční odpovědnosti čl. států zakotvené v čl. 50, protože členský stát na jedné straně ručí za částky neoprávněně vyplacené příjemcům sídlícím na jeho území a na straně druhé kontroly neprovádí, a tudíž nemá vliv na kvalitu jejich provádění, resp. na předcházení těmto situacím.

V případě, že pro tento požadavek ČR nenajde podporu, bude ČR jako ústupovou variantu požadovat, aby byl odstraněn odst. 6 v čl. 44, který stanovuje, že zprostředkující subjekt, na který řídicí orgán deleguje některé své úkoly, musí tyto úkoly plnit ve více než jednom státu účastnícím se programu. Odstranění tohoto ustanovení by rovněž umožnilo provádět kontroly definované v čl. 68 (1) písm. a) nařízení o společných ustanoveních na národní úrovni, byť zde by již nedocházelo k pověření subjektu příslušným členským státem, ale přímo ŘO, což je pro ŘO situace méně výhodná.

ČR požaduje upřesnění měsíčního směnného kurzu v čl. 45 (3). Jeho identifikace není jednoznačná, což způsobilo v období 2014 – 2020 problémy. Proto ČR požaduje, aby nařízení stanovilo, že kurz bude uveřejňován v Oficiálním věstníku, a to nejpozději předposlední pracovní

den Komise v měsíci předcházejícímu měsíci, pro který má být používán, kdy v Oficiálním věstníku bude dotčený kurzový lístek označen jako směnné kurzy, které mají být použity pro účely článku 70 ON, resp. čl. 45 nařízení k EÚS.

ČR nesouhlasí s přeměnou certifikačního orgánu na subjekt vykonávající pouze účetní funkci – viz rámcová pozice k obecnému nařízení.

ČR podporuje návrh na výběr společného vzorku pro audit operací u programů Interreg, protože v něm spatřuje snížení zátěže příjemců, řídicího orgánu i auditního orgánu. Zároveň bude ČR požadovat vyjasnění a upřesnění některých technických aspektů tohoto návrhu. Není např. jasné, zda je účast na společném vzorku povinná a v jakých případech bude vybírat Auditní orgán (AO) vlastní vzorek. Dále je třeba vyjasnit, jak získá AO dostatečné ujištění pro vydání výroku podle čl. 47 (5) v případě, kdy nebude auditovat žádný projekt, nebo jakým způsobem budou vykonávány audity, když nařízení nezmiňuje skupinu auditorů. Je také nezbytné prověřit navržený harmonogram pro výběr vzorku, aby bylo z časového hlediska možné dokončit auditní práce, vydat výrok auditora a zpracovat výroční kontrolní zprávu dle čl. 47 (5) a (6) i v případě, kdy bude AO vybírat vlastní vzorek (v situaci, kdy se AO dozví na konci září, že má vybírat vlastní vzorek, je splnění harmonogramů nereálné).

VII. FINANČNÍ ŘÍZENÍ, ÚČETNICTVÍ A FINANČNÍ OPRAVY (ČLÁNKY 49 AŽ 50)

ČR považuje výši zálohových plateb navrhovanou v čl. 49 (2) za nedostatečnou. Navrhovaná míra předfinancování ročně nezajistí programům dostatečné cash-flow. Navíc vzhledem k absenci předfinancování ze státního rozpočtu má u programů EÚS (na rozdíl od programů Cíle 1) problém s cash-flow okamžitý dopad na příjemce. Navržené snížení předfinancování se navíc promítne do zásadního zpřísnění pravidla automatického zrušení závazku. ČR proto bude prosazovat navýšení míry předfinancování, a to na 2,5 % v letech 2021, 2022 a 2023 a na 2 % v dalších letech, vč. roku 2027.

Dále bude ČR požadovat vyjasnění k čl. 50, který se týká ručení členských států za závazky. V odst. 4 je popsána situace, kdy členský stát odmítne zaplatit za příjemce sídlícího na jeho území. V tom případě pověřená schvalující osoba vystaví inkasní příkaz, a tam kde to je možné, započte dotčenou částku vůči částce, která má být členskému státu v rámci platby na program vyplacena. Z textu není patrné, o jakou pověřenou schvalující osobu se jedná. V případě, že se jedná o osobu zastupující Komisi, je otázkou, jak bude Komise zjišťovat, jaká částka z platby na program náleží kterému členskému státu, protože žádost o platbu předkládaná Komisi žádné členění neobsahuje. ČR se dále domnívá, že takový způsob řešení by ani neplnil zamýšlený cíl, protože vzhledem k ex-post platbám příjemcům nepostihne krácení platby toho příjemce, který nesrovnalost způsobil, ale bude znamenat pouze méně prostředků na účtu programu pro další, dosud nevyplacené, příjemce. Z toho důvodu se ČR kloní k úpravě odst. 4 tak, že nevrácení prostředků členskými státy/třetí/partnerskou zemí bude řešeno pouze vydáním inkasního příkazu (nikoliv započtením) na účet Komise s tím, že o takto vymoženou částku by byla navýšena nejbližší následující průběžná platba proplácená na program.

VIII. ÚČAST TŘETÍCH ZEMÍ A ZZÚ V PROGRAMECH INTERREG V RÁMCI SDÍLENÉHO ŘÍZENÍ (ČLÁNKY 51 AŽ 59)

ČR nemá k této kapitole žádné připomínky. Z pohledu ČR je tato problematika relevantní pouze pro programy nadnárodní a meziregionální spolupráce, kterých se ČR účastní.

IX. SPECIFICKÁ PRAVIDLA PRO NEPŘÍMÉ ŘÍZENÍ (ČLÁNKY 60 AŽ 61)

ČR nesouhlasí s principem nepřímého řízení u složky 5. U programů Interreg se vždy uplatňoval princip sdíleného řízení, kdy členské státy společně rozhodovaly o nastavení a řízení programu. Princip nepřímého řízení dává hlavní slovo v nastavení a řízení tohoto programu/iniciativy Komisi, což zvláště s ohledem na navrhovanou alokaci téměř 1 mld. EUR a princip proporcionality je pro ČR problematické. Otázkou zůstává, zda princip nepřímého řízení

nepovede ve své podstatě k oslabení územní soudržnosti EU. Vzhledem k aplikaci složky na úrovni regionů je také vhodnější usilovat o dodržování principu subsidiarity a zapojit všechny úrovně správy v rámci EU do řízení složky.

Dále z pohledu ČR princip nepřímého řízení z pozice Komise oslabí možnost zapojit klíčové územní experty do oblastí výměny meziregionálních informací a následně i integraci nabytých vědomostí a zkušeností prostřednictvím územních expertů do sektorových politik členských států, resp. jejich promítnutí do regionálních inovačních strategií.

X. ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ (ČLÁNKY 62 AŽ 65)

ČR akceptuje úpravu ustanovení o přenesené pravomoci, včetně zapojení EP a Rady, i postup projednávání ve výboru Komise.

4. Dopad na právní řád ČR:

Nařízení obsahující specifická ustanovení pro Evropskou územní spolupráci bude po svém přijetí závazná v celém svém rozsahu a přímo aplikovatelné ve všech členských státech.

5. Dopad na státní rozpočet:

Jedná se o legislativní návrh Komise, který bude dál diskutován. Návrh samotný nemá přímý dopad na státní rozpočet; dopady na státní rozpočet však bude mít, počínaje rokem 2021, v závislosti na výsledcích jednání k nařízení, obecnému nařízení i k víceletému finančnímu rámci EU, přičemž klíčovými faktory budou zejména objem rozpočtu EU, výše alokace pro ČR na politiku soudržnosti EU a podmínky implementace, včetně důsledků pro spolufinancování veřejnými rozpočty.

6. Další relevantní dopady (např. na životní prostředí, hospodářské, sociální apod.):

Vzhledem k navrhovanému zaměření intervencí Evropské územní spolupráce lze předpokládat pozitivní dopady v oblastech, na něž budou zaměřeny intervence. Bude podpořena konkurenceschopnost území, kde dojde k realizaci intervencí, zprostředkovaně dojde ke zlepšení situace v sociální oblasti. Environmentální dopady implementace nařízení by měly být neutrální či dokonce pozitivní, obdobně jako v současném programovém období. Implementační proces bude probíhat v souladu s platnou legislativou v oblasti životního prostředí, a proto budou vyloučeny negativní dopady nařízení v této oblasti.

7. Pozice zástupců sociálních a hospodářských partnerů, zástupců samosprávy, nevládních organizací a případně dalších osob:

Bude doplněna

8. Pozice EK a EP:

EK je autorem dokumentu. Pozice parlamentu zatím není známá.

9. Pozice členských států:

Dle prvních předběžných reakcí na prezentaci návrhu Evropské komise ze dne 14. 6. 2018 na jednání Pracovní skupiny pro strukturální opatření (SMWP) Rady EU vyplynulo, že:

řada států kritizovala snížení obálky na složku CBC (FR, IT, SI, LV, EE, SK, HR, LU, DK, RO). Významný počet států - HR, RO, SI, EE, PL, RO a SI a CZ (ve světle škrťů ve složce přeshraniční spolupráce) a LU (se zdůrazněním role programu Interreg Europe) zpochybnilo objem prostředků na 5. složku. Diskutovalo se i rozhodnutí zařadit 5. složku pod nepřímé řízení EK. FR navrhovala zavést sdílené řízení složky. NL naopak návrh 5. složky silně podpořilo (vzhledem k tomu, že vychází z již běžící Vanguard iniciativy, která se zrodila v NL).

Snížení spolufinancování programů EÚS vidí jako negativní HU, LV, SI, PT, RO, snížení zálohových plateb kritizovalo ještě více států (HU, LV, SI, PL, PT, LU, RO, CZ). PL naopak sníženou míru spolufinancování podpořilo a vítalo by ji i u externích programů.

Tematickou koncentraci v EÚS podpořily PL a NL, oba státy ji dokonce považují za nedostatečnou.

LU a PL podpořily také program Interreg Europe.

Zjednodušení auditů podpořily SI, EE a LU. HU podpořilo pokračování stávajících řídicích struktur v programovém období 2021 – 2027. LT a HU se obávají zvýšeného reportování. EE zpochybnilo předkládání platebních žádostí 4x ročně.

HR podpořilo požadavek CZ na možnost využívat vlastní národní kontrolory při verifikaci operací.

10. Projednání v Parlamentu ČR:

Parlament ČR bude celý legislativní balíček diskutovat.

11. Procedurální otázky:

a) Právní základ EU

Opatření na úrovni EU je oprávněné jak na základě cílů stanovených v článku 174 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU), tak na základě zásady subsidiarity. Právo jednat je zakotveno v článku 175 Smlouvy o fungování Evropské unie, které výslovně vyzývá k tomu, aby Unie prováděla tuto politiku prostřednictvím strukturálních fondů, ve spojení s článkem 177, v němž je vymezena úloha Fondu soudržnosti. Fondy ESF, EFRR a FS jsou vymezeny v článcích 162, 176 a 177 Smlouvy o fungování EU.

Článek 174 SFEU stanoví, že zvláštní pozornost se má věnovat venkovským oblastem, oblastem postiženým průmyslovými přeměnami a regionům, které jsou závažně a trvale znevýhodněny přírodními nebo demografickými podmínkami, jako jsou například nejsevernější regiony s velmi nízkou hustotou obyvatelstva a ostrovní, přeshraniční a horské regiony.

b) Hlasovací procedura

Spolurozhodovací procedura Rady a Evropského parlamentu, po konzultaci s Evropským hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů. Rada rozhoduje kvalifikovanou většinou.